

Politică Externă și Diaspora

Sinteză

- Un nou **acord larg, explicit pro euro-atlantic**, ralierea forțelor democratice la doua **obiective de țară**
 - o Apărarea integrării aprofundate și ireversibile a României în UE și în NATO
 - o Un destin comun al românilor de pe ambele maluri ale Prutului în Uniunea Europeană
- România - putere regională, militară, economică și culturală, cu o contribuție recunoscută la activitatea externă a UE
- Politica externă și potențialul Diasporei în slujba **dezvoltării economice și sociale** a țării
- Tratamente egale pentru Diaspora și susținerea ei în efortul de menținere a legăturii și reconectării cu țara
- Transformarea serviciilor diplomatice/consulare și a atitudinii statului român față de Diaspora în exemple de urmat în administrația internă și pentru parteneri
- Susținerea facilității de interacțiune prin obținerea aderării la spațiul Schengen și includerii în programul Visa Waiver

Viziune

România este un partener de încredere și trebuie să rămână un actor predictibil în sfera relațiilor internaționale. Problemele geopolitice obliga România să furnizeze răspunsuri și să gândească strategic soluții alături de partenerii occidentali. Fie că este vorba de vecinătatea estică, de Orientul Apropiat sau de Balcanii de Vest, România poate fi un bun mediator și poate contribui la facilitarea soluțiilor diplomatice ale Uniunii Europene în aceste regiuni.

România a demonstrat acumularea de expertiză tehnică de calitate în anumite activități din domeniul afacerilor externe cum ar fi gestiunea situațiilor de criza. Este un exemplu de bune practici generate de profesioniști și care poate profila România ca un partener relevant, capabil de o contribuție semnificativă.

România are una dintre cele mai mari diaspore din Uniunea Europeană. Ea

reprezintă unul dintre principalii vectori de dezvoltare și modernizare pe care îi avem la dispoziție. A venit momentul să privim Diaspora ca pe o resursă prețioasă, nu numai pentru rolurile de gardian al spațiului civic și dinamizator antreprenorial, dar și ca resursă efectivă în sprijinul diplomației culturale și economice.

Cu USR la guvernare, România va avea două direcții clare ale politicii sale externe:

- să întărească și să proiecteze imaginea României ca statul democratic de referință în regiune
- să folosească resursele externe pentru a sprijini dezvoltarea economică și socială a țării.

Partener stabil și de încredere în structurile euro-atlantice și actor relevant pe scena relațiilor internaționale

Ținând cont de ascensiunea curentelor populiste, anti-europene și anti-occidentale ale momentului, este nevoie de o atitudine proactivă pentru a reconfirma și garanta atașamentul euro-atlantic al României.

Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI cu Statele Unite ale Americii va fi amplificat și aprofundat dincolo de dimensiunea de securitate.

România va sprijini de pe o poziție puternică asumarea ca obiectiv a destinului comun al

românilor de pe ambele maluri ale Prutului în Uniunea Europeană.

USR va susține și va promova în interiorul UE statele din Balcanii de Vest în procesul de reformă și accesare la blocul comunitar.

Întărirea și utilizarea eficientă a relațiilor bilaterale din zonele de interes strategic ale României și UE din Orientul Mijlociu, Africa, Asia-Pacific, America latină este o prioritate pentru noi.

Propuneri:

1. Un nou acord explicit al tuturor forțelor politice democratice care:

- i. să reconfirme apartenența indiscutabilă a României la instituțiile și sistemul de valori al spațiului euro-atlantic.**
- ii. să asume ca obiectiv un destin comun al românilor de pe ambele maluri ale Prutului în Uniunea Europeană**

2. Promovarea contribuției substanțiale a României la asigurarea securității frontierei externe a U.E., atât la nivel național, cât și prin participarea la misiunile Frontex;

3. Promovarea Inițiativei celor Trei Mări și continuarea proiectelor asumate cu prilejul Summit-ului de la București.

4. Promovarea consolidării relevanței articolului 5 al Tratatului de la Washington și apărării colective, ca principiu esențial al funcționării Alianței;

5. Promovarea acțiunii și a proiectelor în cadrul Formatului București 9 (B9) alături de partenerii de pe Flancul Estic aliat;

6. Susținerea eforturilor aliate de contracarare a războiului hibrid, încurajând cooperarea N.A.T.O. - U.E. în materie;
7. Finalizarea dosarului de aderare inclusiv cu granițele terestre la spațiul Schengen (în măsura în care până atunci România va intra cu granițele aeriene și navale);
8. Susținerea continuării extinderii Alianței în Balcanii de Vest și în Vecinătatea Estică
9. Susținerea continuării procesului de extindere a Uniunii Europene și oferirii de perspective clare Moldovei și țărilor din Balcani în funcție de progresul pe care îl face fiecare către niște ținte agreate de comun acord.
10. Utilizarea eficientă și creșterea impactului parteneriatelor strategice cu țările în care Diaspora românească are un rol important, mai ales Spania și Italia, dar și Marea Britanie, în contextul Brexit.
11. Aproximarea și mai pronunțată de nucleul european prin aprofundarea parteneriatului strategic cu Franța și construcția unui cu Germania.
12. Parteneriatul Strategic pentru Secolul XXI cu Statele Unite:
 - i. Admiterea României în programul Visa Waiver prin implicarea activă a Diasporei și societății civile;
 - ii. Programe concrete pentru atragerea de noi investiții americane în România și sprijinirea companiilor românești care vor să își extindă activitatea în SUA;
 - iii. Promovarea schimburilor în domeniul educației, cercetării precum și dezvoltarea turismului.
 - iv. Întărirea schimburilor culturale și creșterea vizibilității comunității românești de peste ocean;
13. Extinderea și îmbunătățirea relațiilor speciale din Asia - Coreea de Sud, India, Japonia
14. Urmărirea îndeaproape a evoluțiilor din Turcia în contextul parteneriatului strategic existent și a asigurării stabilității și cooperării în zona Mării Negre.
15. Promovarea României ca un actor cheie pentru UE în Orientul Mijlociu, prin exploatarea și dezvoltarea relațiilor istorice privilegiate cu principalii actori implicați în procesul de pace și stabilitate din regiune.

16. Dezvoltarea relațiilor bilaterale selectate în Africa. În acest sens, România își va concentra eforturile către relațiile cu parteneri istorici și state relevante, acoperind diversele regiuni ale continentului (Africa de Sud, Botswana, Etiopia, Ghana, Kenya, Maroc, Mozambic, Nigeria, Tunisia).
17. Exploatarea la maxim a potențialului relației cu RP Chineză, în contextul dialogului și a dezvoltării relațiilor UE - China, asigurându-ne ca interesele României sunt corect reprezentate și negociate.
18. Acordarea de sprijin pentru dezvoltarea unui stat democratic în Republica Moldova, cu perspective europene reale:
 - i. Acordarea de sprijin individual personalităților cu potențial în dezvoltarea societății civile;
 - ii. Urmărirea și susținerea finalizării proiectelor comune cu Republica Moldova în domeniul transporturilor, energiei, comunicațiilor, sănătății și educației.
 - iii. Găsirea de mijloace pentru a asigura continuarea susținerii asistenței bilaterale și internaționale, în special a celei europene, a S.U.A. și a F.M.I., identificarea de condiționalități utile reconstrucției statului de drept;
 - iv. Revizuirea portofoliului de ajutoare acordate: sprijin direct pentru comunități, revizuirea RoAid, proiecte pe termen lung cu finanțarea participării tinerilor moldoveni repatriați (Freedom Fund), platforme comune de dezvoltare la nivel de comunități înfrățite, extinderea instrumentelor de dezvoltare a întreprinderilor din România și pentru Republica Moldova (ex. Diaspora Start-Up), în colaborare cu administrația de la Chișinău;
 - v. Susținerea unor proiecte finanțate de statul român pentru promovarea unei mass-media puternice și independente în Republica Moldova;
 - vi. Stimularea investițiilor românești în Republica Moldova, cu prioritate în domeniile cu mare vizibilitate - media/cultura, infrastructură, educație.
19. Stimularea schimburilor economice și creșterii investițiilor românești în Serbia și Ucraina, în paralel cu întărirea dialogului la nivel politic privind protecția drepturilor minorităților de etnici români din aceste țări. Consilieri economici activi, contacte diversificate la nivelul Ministerului Afacerilor Externe, programe bilaterale în plan educațional prin Ministerul Educației, întărirea legislației și a contactelor diplomatice cu privire la drepturile românilor, cu accent pe problematica limbii române în școli și instituții publice din cele două state.

20. Construirea unui rol activ al României în cadrul Consiliului Europei, promovând respectarea standardelor democratice și în materie de drepturile omului, inclusiv protecția comunităților românești din afara granițelor.
21. Întărirea rolului României de stat promotor de referință al Francofoniei din Europa Centrală și de Est.
22. Creșterea impactului asistenței pentru dezvoltare pe care o oferă statul român prin restructurarea și întărirea RoAid, definirea de axe prioritare de acțiune în imediata apropiere (Serbia, Ucraina, Republica Moldova).

Dezvoltare economică cu și prin politica externă, cu contribuția Diasporei

România nu exploatează în acest moment cu suficientă eficiență prezența și relațiile sale internaționale.

Este momentul ca MAE să aibă obiective precise și să beneficieze de resurse corespunzătoare (buget, expertiză internă sau sprijin de la alte ministere) pentru a fi un actor esențial în dezvoltarea schimburilor comerciale, creșterea nivelului și a calității investițiilor străine în România dar și în creșterea nivelului investițiilor românești în străinătate.

O alta direcție unde MAE poate contribui substanțial mai mult decât o face în prezent este atragerea către România de expertiză de înaltă calitate în cercetare aplicată, dezvoltare tehnologică, educație.

La toate aceste acțiuni considerăm că este necesar să asociem Diaspora, respectiv actori din societatea civilă.

Propuneri:

1. Consolidarea politicii de cooperare pentru dezvoltare prin:
 - i. întărirea rolului și brandului RoAID și al României ca stat furnizor de asistență pentru dezvoltare;
 - ii. utilizarea asistenței pentru dezvoltare pentru a genera o dezvoltare economică sustenabilă în țările recipiente pentru combaterea migrației economice.
2. Dezvoltarea și implicarea activă, cu obiective specifice clare, a birourilor de promovare economică și comercială în țările cu care avem încheiate Parteneriate Strategice și cele cu care dorim să aprofundăm relațiile bilaterale (spre exemplu, Germania); selecția atașăților economici în urma unor proceduri transparente și concursuri organizate în comun de Ministerul Economiei și MAE;

3. Înființarea unui organism/agenții guvernamentale, « Business România », cu birouri în țară și în străinătate, dedicată sprijinirii întreprinderilor din România care au potențial să exporte bunuri sau servicii;
4. Stimularea creșterii nivelului investițiilor românești în străinătate prin programe de informare și facilitare a interacțiunilor;
5. Constituirea unei rețele de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor românești la nivel internațional și atragerea întreprinzătorilor și investitorilor străini în România, constituită în principal de voluntari români din Diaspora, implicând comunitățile de afaceri românești din Diaspora, cu sprijinul MAE și al Ministerului Economiei, al asociațiilor investitorilor străini din România și al camerelor de comerț bilaterale;
6. Susținerea derulării programelor de burse prin acordurile bilaterale pe care România le are încheiate și a semnării de noi acorduri bilaterale în domeniul educației pentru a trimite și primi studenți din statele care prezintă interes pentru România;
7. Program dedicat de identificare de oportunități și lansarea de proiecte de cercetare și dezvoltare la nivel internațional în domeniile în care România are competențe recunoscute (medicină, chimie, tehnologie etc.);
8. Stimularea mentoratului și asocierii/colaborării între întreprinzători, profesioniști în industrie sau experți în cercetare-dezvoltare de afară și din țară printr-un program de “match-making” și stimulare/susținere a petrecerii anilor sabatici sau a unor vacante active în România;

Serviciu diplomatic performant

MAE este principala vitrină a României către exterior. Ambiția noastră de a fi recunoscuți ca un stat solid și profesionist trebuie acompaniată de asigurarea unor standarde europene de nivel înalt pentru diplomații români: pregătirea profesională, condițiile de lucru. Plecând de la o astfel de bază, vom obține și eficiența necesară.

Deja este cazul să exploatăm mai bine progresele și chiar avansul pe care îl avem pe anumite subiecte - spre exemplu putem « exporta » modelul de succes al răspunsului la situațiile de criză.

Un corp diplomatic performant, procese și sisteme performante, vor permite creșterea continuă a nivelului calității serviciilor consulare, ajutat și de implicarea cetățenilor din Diaspora.

Serviciul diplomatic trebuie să redevină un loc 100% al competenței. Orice formă de nepotism, derogările de la criteriile de performanță vor fi combătute.

Propuneri:

1. Asigurarea unor standarde europene de nivel înalt pentru diplomații români - întărirea procesului de selecție și repartizare, a criteriilor de competență și eliminarea arbitrariului și a numirilor impuse din alte motive decât interesul activității.
2. Îmbunătățirea sistemului formării inițiale și continue a diplomaților și aparatului de stat din domeniu. Transformarea Institutului Diplomatic Român într-o instituție cu rol precis de formare continuă.
3. Stimularea dezvoltării performanței angajaților M.A.E. prin alinierea standardului de viață de cel al omologilor din UE - asigurare de sănătate, condiții de cazare, etc.;
4. Întărirea prezenței și creșterea impactului activității diplomatice în țările/regiunile unde avem o valoare adăugată raportat la U.E. și N.A.T.O. - în special în regiunile din vecinătatea estică și sudică a Uniunii Europene și a NATO, cu accent pe Republica Moldova, Georgia, Ucraina și regiunea Orientului Mijlociu;

5. Modificarea abordării activității diplomatice în țările/regiunile unde avem un potențial substanțial de dezvoltare a relațiilor economice: refacerea rețelei de atașați comerciali, identificarea și implicarea unor “Ambasadori Economici” din rândul Diasporei, a consulilor onorifici;
6. Încurajarea acțiunilor în care M.A.E. român este printre cele mai performante și promovarea succeselor către partenerii externi: continuarea informatizării și eficientizării serviciilor consulare, optimizarea utilizării mecanismului de răspuns la situații de criză;
7. Identificarea și diferențierea serviciilor de urgență cu potențial de a asigura gestiunea financiară locală a nevoilor specifice ale consulatelor (angajați locali, consulate itinerante, intervenții de sprijin de urgență pentru cetățeni, etc.).
8. Susținerea desfășurării eficiente a proceselor electorale, astfel încât toți cetățenii români din Diaspora să-și poată exercita dreptul de vot: transparentizarea procesului de gestiune a rețelei de secții de votare, susținerea simplificării și extinderii votului prin corespondență; informarea cetățenilor cu privire la modalitatea în care își pot exprima votul;
9. Revizuirea planului de extindere a rețelei consulare și sistematizarea organizării pe scară largă de consulate itinerante.

Viziunea USR despre o Diasporă puternică

Diaspora română, de la Viena, Madrid, Parma sau Ingolstadt până la New York sau Tokyo, vorbește și simte românește. Ea este formată din milioane de români care și-au luat destinele în mâini în căutarea unui viitor mai bun; curajoși, trecuți prin multe încercări, cosmopoliți, poligloți, profesioniști, românii din Diaspora ne inspiră în fiecare zi.

Suntem convinși că Diaspora română este una puternică, care poate contribui ca România să se transforme și să fie un veritabil actor european și global.

Știm ca exodul actual al românilor are drept cauze principale lipsa locurilor de muncă remunerate pe măsură și servicii de calitate inacceptabilă în sănătate, educație, administrație. Rezolvarea acestor probleme este o prioritate a programului USR în domeniile respective. Știm că acesta este singurul mod prin care vom întoarce fluxul migrator.

Alături de acele măsuri fundamentale din economie, sănătate sau învățământ, viziunea noastră se fondează pe reciprocitatea beneficiilor și mutualitatea intereselor între cetățenii din Diaspora și statul român.

Pe de-o parte, ne dorim ca statul român să susțină prin toate mijloacele pe care le are

la dispoziție românii din Diaspora. În primul rând îndeplinindu-și obligațiile de a sprijini administrativ cetățenii români, oriunde s-ar afla ei. Apoi ajutându-i să rămână români - oferindu-le mijloacele de a păstra și de a propaga limba și cultura română.

Pe de altă parte, Diaspora poate sprijini România. O contribuție așteptată este în normalizarea și modernizarea vieții sociale și politice din țară, prin utilizarea experienței căpătate prin implicarea în viața comunităților din statele-gazdă. Nu mai puțin important este aportul la dezvoltarea economică a României, deja esențial și care poate fi dezvoltat și canalizat cu mult mai multa eficiență. Și bineînțeles că românii din Diaspora sunt și ambasadorii României, purtătorii imaginii și promotorii intereselor țării noastre în străinătate.

Ne dorim o Diaspora puternică, cu românii bine integrați și activi în comunitățile din care fac parte. Îi sprijinim în acest sens pe aceia care decid să se implice politic și civic la nivelul comunităților lor. Și mai important, îi încurajăm pe cei care doresc să își consolideze legăturile cu România, prin implicare în politică, în inițiativele societății civile sau în efortul de dezvoltare economică.

Structurarea activității guvernamentale pentru Diaspora

Diaspora are nevoie ca un actor major cu responsabilitate clară, cu putere, să îi promoveze interesele, atât la nivel guvernamental cât și în contextul cooperării instituționale cu celelalte organisme cu

atribuții în domeniu. Un actor care să asigure abordarea pe termen lung și implicarea cu responsabilitate a tuturor celor care trebuie să contribuie.

Propuneri:

1. **Un Viceprim-Ministru va prelua responsabilitatea Diasporei**, pilotând activitatea Comitetului Interministerial pentru Români de Pretutindeni (CIRP) compus din reprezentanții MAE, MAI, Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Ministerul pentru Europa, Ministerul Economiei, Ministerul Culturii); Acestuia i se va atribui și un aparat permanent în cadrul Cancelariei Primului-ministru. Comitetul va invita sistematic la lucrările sale în plen reprezentantul Administrației Prezidențiale care are responsabilitatea lucrului cu Diaspora/românii din afara granițelor și va asigura coerența acțiunilor cu Administrația Prezidențială. Rolul comitetului va fi de a construi și asigura implementarea pe termen lung a politicilor menite să adreseze puncte precum:
 - a. asigurarea disponibilității de informații pertinente și actualizate privind Diaspora prin realizarea unor studii specifice privind românii din principalele țări gazdă pentru aflarea numărului, situației, caracteristicilor socio-demografice, identificarea fluxurilor, modului de integrare, tipurilor de competențe, etc.;
 - b. menținerea identității românești,
 - c. eliminarea abuzurilor la care sunt supuși cetățenii români în alte state - în special în domeniul afacerilor sociale;
 - d. inversarea sensului fluxului migrator
2. Clarificarea și redistribuirea responsabilităților și activităților utile pe care le desfășoară actualul MpRdP și a agențiilor din subordine către Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul pentru Europa (programele de finanțare a activităților în folosul comunităților din străinătate), Ministerul Educației (programele de predare a limbii române) și Ministerul Culturii.

Stimularea implicării cetățenilor din Diaspora în viața politică și socială

Propuneri:

1. Asigurarea egalității în drepturi pentru românii de oriunde în a face politică pentru România. Modificarea legislației electorale pentru a elimina discriminările și facilita participarea cetățenilor din Diaspora. Vor fi adoptate legile propuse de USR în Parlament pe aceste subiecte precum și aspectele din inițiativa "Oameni Noi" din care USR face parte:

- i. posibilitatea ca cetățenii cu domiciliul în străinătate să poată candida și să fie aleși în Parlament,
- ii. posibilitatea de a vota în străinătate pentru circumscripțiile din țară,
- iii. vot prin corespondență simplu și sigur la toate tipurile de alegeri
- iv. introducerea votului electronic cu stații de vot în secții și a votului electronic la distanță
- v. un număr echitabil de parlamentari care să reprezinte Diaspora stabilă;

2. Construirea unui proces al MAE care să asigure dialogul permanent cu comunitățile de români din străinătate pentru obținerea de sugestii pentru îmbunătățirea activității statului. Experimentarea și eventual extinderea instituției consilierului consular.

3. Restructurarea Congresului Românilor de Pretutindeni.

- i. Eliminarea influenței politice, statul implicându-se prin intermediul guvernului doar în asigurarea facilităților logistice pentru desfășurarea sa;
- ii. Eliminarea structurilor permanente (cum este Consiliul Românilor de Pretutindeni de acum);
- iii. Transformarea structurii într-o formulă alcătuită dintr-un număr de ateliere unde românii din Diaspora cu experiența/expertiza specifică, ce vor să contribuie la dezvoltarea unui anumit domeniu de interes pentru România sau chiar pentru comunitățile din afara țării, să o poată face.
- iv. Asigurarea definirii de rezultate concrete pentru Congres: propuneri legislative, propuneri de programe guvernamentale, etc.

4. Stimularea creșterea calității actorilor, comportamentelor, livrabilelor din viața politică românească prin promovarea exigenței crescute a celor ce au trăit în societăți cu tradiție democratică mai puternică;
5. Constituirea unui “Club al aleșilor români din străinătate”, organism consultativ care va putea genera puncte de vedere privind dezvoltarea administrației locale și a activității acesteia.

Creșterea încrederii românilor din străinătate în statul român

Se impune construcția unui “Contract cu Diaspora” care să precizeze drepturile și îndatoririle cetățenilor care trăiesc, muncesc în afara granițelor țării, pentru a evita confuziile și a impune administrației statului român un set clar de obligații.

Propuneri:

1. Accesul neîngrădit și simplu al românilor cu domiciliul în străinătate la orice serviciu la care au dreptul cetățenii cu domiciliul în România:
 - i. Recunoașterea pașaportului ca act de identitate;
 - ii. Simplificarea procedurii de trimitere a pașaportului românesc prin poștă sau alte servicii de curierat către titular;
 - iii. Acceptarea semnăturii electronice în România pe acte administrative și contracte private;
 - iv. Acceptarea actelor de căsătorie întocmite în străinătate (cu apostila de la Haga) în momentul depunerii cererii de pașaport nou, fără ca aceste acte de căsătorie să facă obiectul unei cereri separate de înregistrare în registrele civile românești;
2. Îmbunătățirea serviciilor în afara țării
 - i. Includerea comunității în procesul de îmbunătățire a serviciilor consulare prin utilizarea unui sistem de colectare și luare în considerare a sugestiilor și aprecierilor beneficiarilor în procesul de evaluare a calității serviciilor și a prestațiilor personalului din consulate;
 - ii. Prioritate pentru românii din comunitățile respective la construirea echipelor pentru ambasade, consulate, I.C.R., centre comunitare, centre de informare etc.;
 - iii. Fluidizarea funcționării consulatelor itinerante - vizite anuale ale consulilor în teritoriu și capacitatea acestora de a rezolva orice cerere de eliberare a unui

document consular, inclusiv cele legate de pașapoartele românești, în momentul vizitei;

iv. Un mecanism clar, transparent și eficient pentru repatrierea corpurilor neînsuflețite.

v. Dezvoltarea rețelei de atașați pe lângă ambasade și consulate pentru sprijin în caz de nevoie. Acești atașați vor fi detașați de la Ministerul Muncii, Ministerul Afacerilor Interne sau Ministerul de Justiție, la solicitarea Consulatelor sau a cetățenilor, după o decizie a CIRP.

3. Informare pertinentă și cu impact privind emigrarea și reîntoarcerea prin campanii ample de informare continuă în mass media, incluzând:

i. Realizarea unor campanii ample de informare a cetățenilor români cu privire la drepturile pe care le au în străinătate;

ii. Mărturii și cazuri concrete despre riscuri și despre ce e de făcut practic în contextul unei decizii asupra unei eventuale plecări din țară.

iii. Promovarea exemplelor de succes de reîntegrare în viața și activitatea din țară.

4. Informare pertinentă și cu impact privind situația din România și posibilitatea implicării în România

i. Crearea unor unelte de interacțiune online cu Diaspora: pentru a informa despre sistemul de vot, asigurarea unui flux de informații constant cu cei din Diaspora (exemplu: știri interne, propuneri de crowdfunding pe diverse teme, spațiu deschis pentru propuneri legislative, unelte de comunicare cu diverse povești ale oamenilor);

ii. introducerea unei proceduri de recrutare online de candidați români din Diaspora pentru funcțiile publice din România (proces mai transparent, dosar electronic, interviu sub formă de video-conferință)

5. Sprijinirea promovării limbii române

i. Finalizarea calificării limbii române conform cadrului european de referință

ii. Îmbunătățirea și extinderea programului LCCR